

Izhaja tedensko.
Poština plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo: Narodno - socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane K 1.50.
Upravništvo: Ljubljana, Gradisce 7. let. Telefon št. 77.
Glasilo ...

Kako se ubija politične nasprotnike?

Vsa ljubljanska javnost stoji pod vtisom strahotnega zločina, ki so ga izvršili pred očmi celega naroda brezčastni ostanki gnile liberalne stranke nad nedolžnim človekom, njegovo rodino in nad celim slovenskim narodom.

Čitateljem smo že dovolj pojasnili neosnovane podlage očitke, ki so jih podtaknili tov. Pesku od lažidemokratskih mladinskih izdajic najeti — obrekovalci in to le za to, ker se je drznil tov. Pesek uporabljati svoje zmožnosti in izkušnje tudi v javno dobrobit, na gospodarskem polju. Ker ga je večina ljubljanskega občinskega sveta izvolila županom, zato naj se pokori tov. Pesek za očitke dejanj, ki jih je baje zagrešil Pesek kot mlad fant in to celo baje v družbi z ljudmi, ki so torej sami najmanj toliko krivi, odnosno še bolj — zato pa so danes slavljene junaki gnile lažidemokratske stranke.

Nam se tukaj ne gre za to, da bi branili tov. Peska. Ni potreba; dostojna javnost si je ustvarila svojo sodbo — ne o tov. Pesku — marveč o obrekovalcih in zastrupljevalcih javnosti. S zaničevanjem zre vsak človek, ki si je ohranil le še troho časti, na moralno gnilo druhal, ki je takoj po prevratu sedla h koritom Jadranske banke, kjer se je zbirala vsa perverzna klika in pohujševala celo Ljubljano s hudodelstvi od tatvine in defraudacije do perverznega umora. In ti ljudje, ki se imajo zahvaliti le še začasnemu političnemu vplivu, da jih ni postavil državni pravdnik v ječo med najnavadnejše zločince, si upajo tov. Peska in člana načelstva NSS, na kojih osebnih časti ne more najti nihče niti sence madeža, obmetavati z blatom iz svojih gnjusnih brlogov!

Prišel bo obračun za te brigante, strašen obračun; za to hočemo skrbeti. Ne iz maščevalnosti, ker je taki podleži vredni niso, marveč zato, da se bodo ljudem odprle oči in da bodo izprevideli, kakšni zločinci se drznejo naskočiti osebno čast političnih nasprotnikov, katerim mladinski lumpje niso vredni, da jim pobrišejo prah iz čevljev.

Kdor zasleduje politično zgodovino raznih narodov, žali bože tudi našega, bo naletel na celo vrsto podobnih političnih ubojstev. Meščanske stranke, ki se vzdržujejo na površju le z denarjem in nasilstvom, se boje za politično moč in se neprestano tresejo, da jim iztrga ljudstvo vladno moč iz zločinskih rok. Da se vzdrže na površju, jim je dobrodošlo vsako sredstvo od atentata na življenje neljubega nasprotnika do najgnusnejšega obrekovanja, ki je hujše od smrti.

V meščanski francoski republiki je pred kakimi 2 leti strahovito razburjala

francosko in svetovno javnost afera kapitana Dreyfusa. Pet let so mučili siromaka s tajnimi preiskavami, z obsojbo in degradacijo, dasi sta bila vlada in vsa javnost prepričana o nedolžnosti obtoženca. Tajni akti, ki jih obdolženec nikdar ni dobil na vpogled, so bili podlaga obsodbi, ki je temeljila na goljufijah in krivem pričevanju obrekovalcev, Dreyfusa so morali končno oprostiti, toda duševno in telesno so ga uničili.

Ob izbruhu svetovne vojne je dala francoska vlada neprijetnega socijalističnega voditelja Jauresa kratkoma po najetem morilcu javno na ulici ustreliti.

Narodno napredni voditelj dr. Tavčar je stal l. 1887. vsled obrekovanja pristašev tedanje slovenske vladne stranke radi hudodelstva proti tuji lastni pred kazenskim sodiščem. Seveda je bil oproščen; vseeno pa je moral občutiti vse bridkosti ostudne politične gonje.

Dr. Ravnihar, mož odličnih zmožnosti in poštenjak, je bil leta 1908. žrtev najnesramnejših napadov dr. Tavčarjeve stranke.

Dr. Kukovec, načelnik demokratske stranke in soodgovorni krivec za vse podlosti njegove stranke napram tov. Pesku, je še nedavno v slični zadevi na lastni osebi skušal sladkosti političnih lumparij. To ga prav nič ne moti, da bi žalostnih celjskih spominov ne obnovil v Peskovi gonji.

Ker mora imeti pri vseh političnih obrekovanjih in falotarijah demokratska stranka svoje prste vmes, je bilo povsem naravno, da je čvrsto sodelovala v bratovskem objemu z dr. Šusteršičem in avstrijsko vlado v umazani gonji proti dr. Kreku glede afere proslule Kamile Theimer. Ni se demokratarjem niti najmanje posrečilo, da bi pri stikanju za Krekovim privatnim življenjem privlekli na dan tudi las osebne omadeževanosti; vendar zadovoljni so bili, da so lahko obrekovali in sramotili političnega nasprotnika.

Peskova in dr. Krekova afera imata veliko sličnost tako glede politične taktike, ki so jo v obeh slučajih zavzeli liberalci, kakor tudi glede vsebine in podlosti očitkov. Poseganja v privatno življenje so kristalnočistim liberalnim obrekovalcem zlasti dobrodošla snov. Poleg političnih zasramovanj zadovoljujejo s tem obenem tudi lastne degenerirane instinkte. Svinja se pač najraje valja v blatu in naravno je, da demokratarji pač iščejo udejstvovanja vedno le v privatnih škandalih, najsi bodo resnični ali ne.

Zadušili se bodo v lastnem gnoju.

Zasužnjena domovina.

Strašen požar na Blatu pri Pliberku.

Dne 12. septembra je nastal na Zgornjem Blatu pri Pliberku ogenj. Vnele so se saje v dimniku in ker ljudje niso takoj zapazili nevarnosti, je silen veter plamen zanesel na streho, ki je bila takoj vsa v plamenu. Ker so bili večinoma na polju, ni bilo mogoče požara v kali zaustaviti, posebno še, ker primanjkuje vode, je veter naenkrat raznesel ogenj na sosednje hiše in poslopja, tako, da je bila vsa vas v par minutah v najhujšem ognju. Zato tudi ni bilo mogoče kaj rešiti. Le živino so ljudje rešili z nevarnostjo svojega lastnega življenja. Več kosov živine je tudi zgorelo. Vse drugo je uničil požar. Zgorela ja vsa vas razen enega posestnika. Pri reševanju se je 7 oseb tudi težko opeklo. Pogorelci so v največji stiski, posebno ker so pogoreli zdaj na

zimo, ko so imeli po večini že pridelke pod streho; zavarovani so pa le za male vsote in še te ne pridejo v poštev, ker vrednost našega denarja tako nizko stoji. Pogorelci so sami zavedni Slovenci. Zato so pa morali pri vsej svoji nesreči občutiti še škodoželjnost »nemškomišlečih«. Slišale so se izjave: »Zdaj pa ste dvakrat črni, Srbi in Jugoslavo naj Vam pomagajo! Mi vam ne bomo!« »Prügelgarda; za zavarovanje bi se brigali, pa ne za politiko!« itd. Ko so se ti vračali in šli mimo Srednjega Blata, so govorili: »Škoda, da še ta vas ni šla, so ta hujši čuši notri.« Celo zdravnik, ki se ga je prosilo, da bi šel obvezat opečene, se je izgovarjal: »Ne razumem, nimam časa.« Tu se lepo kaže vsa podivjanost in surovost tistih, ki so že enkrat zatajili svoj narod.

Volitev ljubljanskega župana.

V sredo 28. t. m. se je vršila volitev ljubljanskega župana. Takoj pri prvi izvolitvi je dobil večino glasov naš kandidat tov. Dr. Tone Jamar, ki je bil s tem izvoljen ljubljanskim županom. Na vprašanje predsednika obč. sveta g. Jegliča, če izvolitev sprejme, je dr. Tone Jamar podal sledečo izjavo:

»Zahvaljujem se za izvolitev županom stolnega mesta Ljubljane, ki pomenja sijajno zaupnico Narodno-socijalistični stranki. Izvolitev odklanjam.«

Naši stranki je z izvolitvijo našega kandidata večina ljubljanskih

volilcev že drugič javno izkazala popolno zaupanje s tem, da je bil naš kandidat dvakrat izvoljen, dočim je kandidat liberalcev dr. Karol Triller, prejšnji podžupan, dvakrat propadel. S tem je pa gnijala liberalna stranka enkrat za vedno pognana z ljubljanskega stolca.

Ker je naša stranka odklonila župansko mesto, je bil nato za glasovi večine izvoljen županom socijalni demokrat g. dr. Ludovik Perič — podžupanom pa naš tovariš učitelj Josip Ambrožič.

Tako se ubija politične nasprotnike.

Vsak državljani, ki čuti v sebi nagon in zmožnost do javnega dela in napredka, ima pravico in celo dolžnost, da svoje moči posveti splošnemu napredku bodisi na političnem, gospodarskem ali socijalnem polju. Čim večja je zmožnost in spretnost takega javnega delavca, tem večje je zaupanje naroda v voditelja, ki si je pridobil to zaupanje z delom in uspehom. Pri tem pa narod v svojem zdravem pojmovanju ne stika po raznih morebitnih zasebnih neumnostih — brez katerih ni nihče Adamovih otrok brez izjeme — marveč gleda edino le na delo in uspeh, kakor tudi z gotovo opravičenostjo na zasebno ponašanje politike od onega hipa naprej, ko se je pojavil na javni pozornosti. Nihče pa nima pravice ubijati osebne časti javnega delavca edino le iz razloga, če ima imenovani pošteno voljo, da sodeluje v javnosti v korist splošnega napredka. Te pravice se niti spokornemu hudodelcu ne sme odrekati, tem manj pa človeku, ki se mu s pomočjo krivoprišežnikov in moralno pokvarjenih grešnikov hoče očitati dejanja, ki v javnosti nikogar ne brigajo.

Dobijo se pa ljudje in stranke, ki so nasprotnega mnenja. Laži in obreki samo, da javno onečasti in onemogoči nasprotnika in magari da je najpoštenjši človek! To žalostno načelo je vzrok strahovitega zastrupljenja slovenskega lažinaprednega časopisja, ki nosi vso odgovornost za vse pohujšanje in sramoto, ki jo je napravilo našemu narodu pred vso javnostjo daleč preko mej naše države. Politično ubijalstvo je podedovani greh stranke, ki se utaplja danes v lastnem blatu in koje mladinski izvržek izbrizgava v smrtnih krčih zadnji strup na poštene ljudi.

Umestno je, da se pokaže javnosti, da se ne ustraši pokvarjeno klikarstvo nobenih sredstev niti tedaj, če se gre za politično ubojstvo celo lastnega voditelja in naj si bo on tudi najpoštenjši človek.

Dr. Vladimir Ravnikar je znan kot voditelj zmerne struje demokratske stranke. Poštenjak od nog do glave, priden in delaven — očitati se mu ne more najmanjšega madeža. Bili so pa tudi nedavno časi, ko ga je bilo treba vendar le politično ubijati. Pred trinajstimi leti je bil ta mož ustanovitelj Slovenske gospodarske stranke, ker je uvidel, da se s tedanjo lažinapredno gnijlobo pač ne pride naprej. Nakopal si je s tem vso jezo in maščevalnost liberalne klike, ki je seveda pričela s častikrajo in zasramovanjem. Boj, ki ga je vodila takratna liberalna stranka, mati sedanje mladinske klike, nam prav lepo opisuje »Slovenski Narod« z dne 28. februarja 1908, in nam s kričečimi glasovi svedoči o podli brezobzirnosti meščanskih vlastodržcev. V izvlečku samo nekaj primerov:

Zoper slovenska kandidata dr. Ivana Tavčarja in dr. Karla Trillerja je postavila nemčursko-klerikalna zveza kot kandidata dr. Gregoriča in dr. Ravniharja.

Kdo pa sta ta dva moža, da se sploh upata nastopiti, z blatom oblivati

najzaslužnejše može naprednega meščanstva?

In ta dr. Ravnihar. Nikjer še ni nič storil, vsakega dela za občo korist se ogiba, samo svojo osebo tišči v ospredje. Nobenih zmožnosti nima, nobenih sposobnosti, sama častilakomnost ga je in domišljavost.

Značaj Ravniharjeve kandidature se vidi najbolje iz tega, da smatrajo Sokoli dr. Ravniharja za izdajca slovenstva, ki ni vreden, da bi še nosil rdečo sokolsko srajo in sokolsko pero.

DELAVNOST DR. RAVNIHARJA.

Neverjetna je predrznost, s katero se upa na nemčursko-klerikalne stroške izhajajoča »Nova Doba« hvaliti dr. Ravniharja kot delavnega moža. Kdaj in kje je dr. Ravnihar že kaj storil? Kraljestvo tistemu, ki nam zna navedi le en sam slučaj! Žive dni ni dr. Ravnihar ničesar drugega delal, kakor pripravljati tla svoji sicer brezpomembni osebi. Vsakega resnega dela se je skrbno izogibal. Po navadi vseh političnih švadrerjev je samo zabavljaj in nergal ter se delal, kakor bi vse bolje vedel in znal kot starejši, izkušeni ljudje, ki so že obilokrat pokazali, ne le da imajo voljo za delo, nego tudi zmožnosti. No, v narodni - napredni stranki se nihče ne trga za časti in dobrodošel je vsak, kdor hoče kaj delati in je za delo zmožen. Zato je narodno-napredna stranka pohitela dati dr. Ravniharju priložnost za delo. Izvolila ga je v izvrševalni odbor in ga postavila na mesto predsednika. Ker je bil dr. Tavčar takrat kot državni poslanec skoro vedno na Dunaju, župan Hribar pa zaposlen za županskimi opravili, je bil dr. Ravnihar dejanski vodja narodno-napredne stranke. Če bi se bil le količkaj obnesel, če bi bil pokazal le količkaj dobre volje in le količkaj sposobnosti, bi bil lahko danes kar bi le hotel, deželni poslanec, državni poslanec ali kar bi ga bilo veselilo. Toda dr. Ravnihar je kot podpredsednik izvrševalnega odbora dokazal le to, da nima niti volje za delo, niti kakih zmožnosti. »Sama plitvost ga je, samo pulhe fraze zna stresati«, to je bila soglasna sodba vseh članov izvrševalnega odbora. Ravnihar ni žive dni ničesar drugega storil, kakor da je direktno ali indirektno delal reklamo za svojo osebo, sicer je samo dokazal, da je tip nedelavnega človeka.

»SLOVENE« DR. RAVNIHAR JE PROTEŽE VODITELJA LJUBLJANSKIH NEMCEV IN NEMŠKUTARJEV DRJA. FERD. EGERJA.

Nekateri menijo, da smo si vest, da je dr. Ravnihar dne 3. t. m. v nemški kazini v Ljubljani konferiral z voditeljem ljubljanskih Nemcev in Nemčurjev z dr. Egerjem v agitacijske svrhe izmislili. Pa ni tako. Pod prisego pred sodnijo lahko izpričamo, da je to čista resnica. In poleg dr. Egerja so v dr. Ravniharjevi družbi sedeli znani »macherji« ljubljanske kazinotske klike: dr. Janeschitz in dr. Kaiser, ki morejo našo trditve istotako pod prisego potrditi. In taisti bivši steber Slovenstva,

Podpisujte drž. posojilo, čas poteka!

brat Sokol, ki dotlej še nikdar ni prestopil praga nemške kazine ljubljanske, je štiri dni potem »sprejel« kandidaturu, o kateri pišejo Nemci sami v svojem razposlanem volilnem oklicu, da jo mora podpisati vsak Nemec, ker se gre za dogovorjeno (»vereinbarte«) stvar! Starosta Sokolske zveze kandiduje na podlagi z Nemčurji dogovorjenega načrta. Na zdar! takemu Slovencu! Kdor zdaj še ne uvideva, da je Ravnihar nemčursko-klerikalni kandidat, naj gre v hiralnico!

NEMŠKI »TURNVEREIN« ZA DR. RAVNIHARJA!

Te dni je imel nemški »Turnverein« v Ljubljani sejo, da zavzame stališče napram kandidaturi dr. Ravniharja in dr. Gregoriča. V ti seji so sklenili izdati posebni volilni oklic na svoje člane, naj glasujejo kot en mož za dr. Ravniharja kot starosta »Slovenske sokolske

zveze« in za dr. Gregoriča. Konstatujemo, da je ta oklic izostal samo vsled intervencije s strani, ki je v najožji stiki s starostom »Slovenske sokolske zveze« dr. Ravniharjem. Sramota, škandal, da se zavzema za predsednika »Slovenske sokolske zveze« nemški »Turnverein«. Slovenski narodni volilci, ali morete Vi voliti takšnega kandidata, ki je obenem kandidat nemškega »Turnvereina«?

Za enkrat dovolj. Vsa podlost in maščevalnost propale stranke se je vsula na glavo moža, ki ga spoštuje vsa slovenska javnost brez razlike strank. In to možu, ki se ga oklepa demokratska stranka kot rešilne bilke. Kdo se bo torej čudil, da lažidemokratska stranka ni napravil izvoljenemu županu Pesku našla podležih napadalnih sredstev? In kdo ne ve, da stara liberalna stranka glede podlosti ne sega niti do kolena jutroviskim barabam?

Slov. Gorican ima že v svoji krivdi dovolj strupa nemških varilcev, sedaj razširjajo svoj delokrog dalje, tja na severovzhod in severozapad v kraje, ki so šele postali naši, med ljudi, ki še danes ne vedo, so li Karlisti ali Jugoslovani. Nemški, judovski žep mora biti nabito poln; kaj zato, če se tudi gubi in ugonablja narod! In tisti brihtni gospodje tam pri zelenih mizah, ki so tekom treh let pozabili, kako je bilo, ko smo čutili tujčevu peto na naših tilnikih, naj že vendar spregledajo; saj pošiljajo v svet fermane in postave, ki naš narod ugonablja, a Nemcem in judom, krščenim in nekrščenim pa polnijo vedno prazne bisage. Torej vlada, kjer koli že, v Sloveniji ali v Beogradu, zapri žganjarske pbeznice, to najodločneje zahtevamo!

Pomenki.

Tele z dvema glavama: Prva glava »Jutro« — druga »Pondeljek«; — truplo: JDS — odpadek: krivoprisežniki.

»Nečistosti in nečednosti« jutrovcev se bela Ljubljana ne bo nikdar več klanjala, ker oskrnili so jo:

Demokratski morilci lajtnanta Štriftofa — jutroviski strokovnjaki pri izkoriščanju čekovnega urada — mladinski verižniki z nečedno manipulacijo pri družbi »Sad«, — pri koroškem in litij-skem svincu, — z ropom nad ljubljansko občino glede kazine, — z zastrupljenjem mladine — ter z vsemi zločini, ki jih zasleduje državni pravdnik.

Hintenburg z Gline si ni mogel kaj, da ne bi bil pomočil strokovnjaških prstov v Kulndingovo gnojnico.

Trda butica: »Slovenskemu Narodu« je neumljivo, kako si more kdo g. Kocmurja misliti na ljubljanskem županskem stolu po Iv. Hribarju in dr. Tavčarju!

Ali zamorejo skisani možgani sploh še kaj misliti?

Mea culpa zagleda luč sveta v radikalskem Kočevju. Glavni urednik g. dr. Kameleon. Pašič se je podvizal v Pariz; splošna panika.

Strokovni pregled.

Gibanje tkalniškega delavstva v Preboldu.

Po regulaciji plač predilniškega delavstva v Litiji se je kmalu izkazalo, da je delavstvo tkalnice v Preboldu, ki je last enega in istega gospodarja, v gmoatnem oziru mnogo na slabšem, čeprav v delu med predilniškim in tkalniškim delavstvom ni bistvene razlike. To velja med drugim tudi za nabavne prispevke, ki so bili v Litiji izplačani že 1. julija, dočim jih je tkalnica izplačevala prvič šele 1. septembra, in sicer v manjšem iznosu kakor v Litiji. Poleg tega pa naj bi bili v Preboldu nabavni prispevki odvisni edino od dobre volje gospoda ravnatelja, dočim so v Litiji zajamčeni v pogodbi tako, da se imajo izplačevati redno vsako četrtletje.

Ker draginja najvažnejših življenskih potrebščin se vedno narašča je bilo delavstvo tkalnice v Preboldu primorano postaviti potom organizacije ponovno svoje zahteve, da si izboljša svoj gmoatni položaj. V ta namen so bila med ravnateljstvom in vodstvom NSZ določena pogajanja za nedeljo 25. t. m. Dan poprej, v soboto pa se je vršilo v jedilnici tovarne zborovanje delavstva. Delavce je zelo veselilo, da je prišel po dolgem času zopet med nje poslance tov. Brandner, ki je pred dvema leti prisostvoval ustanovitvi tukajšnje podružnice Narodno-socijalne Zveze. Po prisrčnem pozdravu in nagovoru predsednika podružnice tov. Ternovškega je poslanec Brandner razložil politiko v državi, ki je le v korist kapitalističnemu razredu. Priporočal je nadalje, da se vsi delavci in delavke oklenejo organizacije (Narodno-socijalne Zveze), ker je le s pomočjo organizacije mogoče napredovati. Vsako cepljenje delavskih vrst pa je odločno obsodil, ker je le v korist kapitalizmu, ki si želi razdora med delavstvom. Kako prav je imel tovariš Brandner, se je pokazalo že drugi dan pri pogajanjih, ko je zastopnik Zveze industrijev takoj ob početku pogajanj vprašal, koliko delavskih organizacij je v podjetju. Po končanem govoru poslanca Brandnerja je še govoril bivši podružnični predsednik tov. Prislani, ki je dejal, da je ponosen na to, da danes po poteku dveh let zopet lahko reče, kakor je rekel ob ustanovitvi podružnice NSZ: da ima v Narodno-socijalno Zvezo največ zaupanja, da je to najboljša organizacija, ki se v resnici bori za delavske koristi. Nato so bili izvoljeni zaupniki in zaupnice za pogajanja naslednjega dne. Zvečer pa je imel pozno v noč odbor podružnice odborovo sejo, na kateri se je razpravljalo o položaju v tovarni in o zahtevah delavstva.

V nedeljo dopoldne so se pričela vspricho vseh zaupnikov in zaupnic pogajanja. Poleg g. ravnatelja, ki je zastopal podjetje, je bil navzoč tudi zastopnik Zveze industrijev dr. Pavlin, za centralo Narodno-socijalistične Zveze pa nar. posl. Brandner, kateri je obrazil in utemeljil delav. zahteve, sklicujoč se na predilniško delavstvo v Litiji in zahtevajoč izenačenje. Dokazal je, da so posamezne stroke tkalniškega delavstva v Preboldu celo pri akordnih plačah veliko na slabšem nego v Litiji pri dnevni plačah. Gospod ravnatelj je zanikal resničnost nekaterih točk prepisa litijske pogodbe trdeč, da zadnje povišanje v Litiji ni znašalo toliko, kolikor ga predvideva prepis pogodbe; ker je manjkal original pogodbe in ker ni bilo telefonske zveze, da bi se lahko telefonično vprašalo vodstvo litijske predilnice, so bila na predlog poslanca Brandnerja pogajanja preložena na prihodnjo nedeljo 2. oktobra. Drugače se ni moglo ukreniti, ker bi bilo vzpričo nastalih nesoglasij in z ozirom na prepis pogodbe vsako nadaljnje razpravljanje brezpredmetno, to pa zategadelj, ker se delavstvo v svojih zahtevah sklicuje na razmere v Litiji. Do nedelje pa se preskrbe seveda vsi potrebni podatki; pričakujemo, da se bo posrečilo doseči sporazum.

Ven z gnilobo.

Pod tem naslovom prinaša »Slovenec« članek, v katerem veli med drugim:

»Mi starši, ki smo odgovorni za blaginjo svojih otrok, pa pravimo naši vladi, v prvi vrsti oddelku za uk in bogočastje:

Zahtevaj takoj sodne akte v procesu Pesek iz Ptuj. Učitelji, ki so sami na sebe sipali blato po svojih lastnih izjavah, ne bodo vzgojevali naših otrok! Mi zahtevamo od vlade kategorično njihovo takojšnjo odstranitev iz šolske službe, ker tega ne moremo in ne bomo trpeli, da bi svoje otroke pošiljali v šolo, kjer je njihovo moralno in duševno zdravje v nevarnosti.«

To je naša kategorična zahteva! Če se hočejo valjati v blatu židje, slobodno jim; mi se ne bomo. Z gnilobo ven iz naših šol, katere mi plačujemo in mi vzdržujemo!

K temu pozivu »Slovenca« dodamo mi še to-le: Če vlada ni voljna tej zahtevi ustreči nemudoma, bodo starši prisiljeni poseči po sredstvih samoočrambe, da zavarujejo otroke pred takimi »vzgojitelji«!

To je naša resna beseda in odločna volja!

Kdo je dal ubiti ministra Draškoviča.

Ugledni hrvatski list »Slobodna Tribuna« piše:

»Dočim je v klubih vladnega bloka borba še pritajena, zadobiva ista v enem delu radikalnega in demokratskega časopisja strahovite oblike. Medsebojno obtoževanje presega že vse meje. Radikalni »Balkan« je dospel v tem boju že tako daleč, da javno obtožuje ministra notranjih del Pribečevića, da je on dal ubiti pokojnega ministra M. Draškoviča. »Beogradski Dnevnik« pa zopet trdi, da so radikalni M. Draškoviča nagovorili, da objavi »Obznano«, ga postavili s tem pred kroglice komunistov ter ga na ta način ubili. Pri tem še dodaje, da so radikalni računali tudi z ubojstvom današnjega ministra notranjih del Pribečevića in z nestrp-

nostjo pričakovali tozadevnih vesti. — Blaznost takih obtožb pokazuje, kako daleč smo že prišli. Ogabnost tako nizkotnega sumničenja je že tako velika, da se o tem ne more niti govoriti. Ali ta gospoda na ta način dokazuje svojo državotvornost? Zdi se, da ta režim uničuje samega sebe v kali gnjusne klevete.

Tako »Tribuna«! Mi bi k temu lahko pripomnili: Radikalna in demokratska gospoda se medseboj najbolje poznata: zato bosta tudi vedeli, koliko je vredna njuna poštenost. Ker ne moremo trditi, da njihova glasila lažejo, jim moramo toraj verjeti. Da pa znajo gospoda ubijati, so baš zadnje dni najsijajnejše dokazali.

Po njih delih jih boste spoznali.

V obče so bile posledice, ki nam jih je pustila svetovna vojna za prebivalstvo slabe. Morala najširših plasti naroda je padla pod ničlo. Eno dobro pa nam je pustila vojna, to je bila prepoved prostega točenja žganja. — Nemcem je bilo pred vojno žganje tisto sredstvo, s katerim so si olahkočali raznarodovanje našega naroda po bivšem Spodnjem Štajerskem in Južnem Koroškem. Posledice smo čutili vsi. Najhujše pa so bile posledice žganja uplivala na prebivalstvo onega okraja, kjer je imel zloglasni janičar Ornič s svojimi komplici Huterjem in Strašilom svoj sedež. Vsak treznomislec človek se je globoko oddahnil, ko je videl, da so ostali lokali, v katerih se je pred vojno po litrih točilo žganje našim ljudem, zaprti. Mislili smo, da ostane vedno tako. Pa kako smo se motili! Huterjev žganjetoč, ki si je v Jugoslaviji nadel jugoslovanski plašč, je zopet odprt; zopet romajo v te pogubonosne brloge naši ljudje, možje, žene, otroci, starci in mladina. Zopet se je pričelo pogubonosno delo, ki jemlje našemu narodu moč, energijo, zavednost, treznost. Zopet ima železnica opravka vsak dan z odvažanjem vagonov tega ljudskega strupa. Prekmurje in Koroško, naše Koroško, je cilj teh pošiljatev. Saj naše ljudstvo tu na Ptujskem polju, po

svoje pošteno, v delu potekajoče življenje . . . Biti mora velika žival . . . Ko sem vas videl, sem ljubil v prvič, zaljubil sem se strastno! . . . Pustite trnek . . . da prime boljše . . . Povejte mi, predraga, rotim vas, ali smem upati tudi od vaše strani? . . . ne! To mi naj ne bo prisojeno, niti misliti si ne upam na to; smem . . . Potegnite!«

Ana Semjonovna je potegnila za trnek. Zakričala je. V zraku je cepetala zelenkastorebrna ribica.

»Moj Bog, ostrži! Oj! . . . Hitro! Pade s trnka!«

Ostrži se je res utrgal s trnka in se vrgel v svoj element. Bil je zopet v vodi.

Ko je hotel Lapkin uloviti ribo, je prijel kakor po naključju mesto za ribo, — za roke Ane Semjonovne in jo kakor po naključju pritisnil k ustnom. . . . Hotela mu je roko izviti, ali bilo je že prepozno: ustnice Lapkine so ji pritisnile kakor po naključju vroč poljub na roko. Vse to se je zgodilo nepričakovano. Prvemu poljubu je sledil drugi, potem je prišlo rotenje, zatiranje ljubezni . . . Srečne minute! Ali na tem

svetu ni nobene absolutne sreče. Navadno ima sreča že v sebi kapljico strupa ali pa jo zastrupi kak zunanji dogodek. Tako se je zgodilo tudi sedaj. Ko sta se oba mlada vroče poljubovala, ju vzdrami naenkrat glasev smeh. Pogledala sta na reko in ošupnila: do pasu je stal pred njimi v vodi nag fant. Bil je brat Ane Semjonovne, gimnazijec Kolja. Stal je v vodi, gledal na zaljubljenca in se režal.

»A . . . a . . . poljubujeta se?« je dejal: »Je že prav! Vaju že mamici zatožim!«

»Upam, da kot poštenjak . . .« je jecal zardeli Lapkin. »Malopridnež, ki prisluskuje in podlo, nizko in sramotno je — koga naznaniti . . . Nadejam se, da dostojen, pošten človek . . .«

»Dajte mi rubelj in ničesar ne povem,« je odgovoril mladi poštenjakič. »Drugače zatožim vse.«

Lapkin je vzel iz žepa rubelj in ga izročil Kolju. Kolja je stisnil srebrni tolar v moko pest, zazvižgal in odplaval proč. Naša mlada znanca pa se tega dne nista več poljubovala.

Prihodnjega dne je šel Lapkin v mesto in prinesel Kolji s seboj barve in žogo: Ana je podarila Kolji vse polno škatljic. Potem mu je morala dati še gumbe z udelano pasjo glavo, da jih je imel Kolja za srajco. Malopridnemu fantu je ta darežljivost očitno jako ugajala in hotel je dobiti še več. Zato je mladi par vestneje zasledoval. Naj sta šla Lapkin in Ana Semjonovna, kamor sta hotela — Kolja je bil vedno za njima. Niti minute nista mogla biti sama. »Malopridnež!« je škripal z zobmi Lapkin. »Tako mlad in že tako nesramen. Kaj bo šele kasneje?!«

Celo leto nista imela uboga zaljubljenca miru pred Koljo. Vedno jima je pretil, da jih izda, zasledoval jih je skrbno in vedno zahteval novih daril. Nikdar ni bil zadovoljen, govoril je že o žepni uri. Kaj sta hotela? Obljubila sta mu tudi oro.

Nekega dne, ko so jedli opoldne pri mizi poleg čaja pecivo, je Kolja zahehtal, posvetilo se mu je v očeh in vprašal je Lapkina:

»Ali naj kaj povem?«

Podlistek.

Anton Čehov:

Malopridnež.

Ivan Ivanič Lapkin, mlad mož prijetne zunanosti in Ana Semjonovna Sablicka, mlado dekle s topim noskom, sta šla po strmem bregu navzdol in se vsedla na klop. Klop je stala tik ob vodi, sredi gostega vrbovega grmičevja. Kako prijazno mestece! Tu sedečega nihče ne vidi, samo riba in pajki, ki švigajo kakor blisk sem in tja po površini vode.

S seboj sta imela trnke, mreže, hrošče in kar je še drugih potrebščin pri ribarenju. Komaj sedeta na klop, vržeta trnke v vodo.

»Vesel sem neizmerno, da sva naposled sama« je pričel Lapkin in se ozrl na okrog. »Mnogo vam imam povedati, Ana Semjonovna . . . zelo mnogo. Ko sem Vas prvič videl . . . Za Vaš trnek prijemlje . . . Razumel sem tedaj, zakaj živim, kdo je moje božansko bitje, ki naj mu podarim vse

Socijalni vestnik.

Pokojninsko vprašanje privatnih nameščenec.

Pretečeni teden v ponedeljek in torek so se vršila v Mestnem domu zborovanja privatnih nameščenec, z namenom razjasniti novo novelo o začasni ureditvi pokojninskega zavarovanja nameščenec na bivšem avstrijskem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Vsa mnenja so soglašala, da je novela pomanjkljiva. Za odpravo teh pomanjkljivosti se bodo privatni nameščenec borili do zadnjega, ker predstavlja ravno pokojnina eno izmed najvažnejših življenjskih vprašanj privatnega nameščenca.

Novela je karakterizirana po tem, da se odpravijo doslej obstoječi pokojninski zavodi nadomestnega značaja in da sprejme od države subvencionirani »Splošni pokojninski zavod« vse zavarovanje do izmere zakonitih najmanjših dajatev. Dosedanji nosilci nadomestnega zavarovanja: pokojninski zavodi, zavarovalnice in službodajniki so dolžni izročiti »Pokojninskemu zavodu« z omenjenim dnem kot premijsko rezervo oni znesek, ki bi ga bilo do tega dne nabrati za zakonite dajatve za njih zavarovance in izločence pri »Pokojninskem zavodu«.

Novela sama ima sledeče pomanjkljivosti:

1. Določa 10 plačilnih razredov, katerih zavarovani prejemki letno ne odgovarjajo po krivdi službodajalcev fiktivnim prejemkom.
 2. Po 40 letih se izplačuje komaj 75% zavarovanih prejemkov, ki jih je vzeti za 100% invalidno rento.
 3. Od vplačljive pokojninske premije odpade prevelik del na nameščenca in premajhen na službodajnika.
 4. Za dopolnilno zavarovanje na višje dajatve od 18.000 letnih prejemkov (10. razredu kot najvišjem) ni v noveli nobene državne ingerence.
- Razven teh imajo privatni nameščenec še razne druge zahteve, o katerih bomo še prihodnjič obvestili naše cenjene čitatelje.

Gospodarstvo.

Podp'sujete državno posojilo!

Zadnji dnevi podpisa državnega posojila se bližata. Letošnji 30. september, zadnji dan za investicijsko posojilo, naj bo tako merilo naše državne zavednosti, da bo v inozemstvu glasno oznanjalo napačnost in krivico curiskega tečaja naše krone. Pove naj, da smo zavedni Jugoslovani, na katerih sloni taka država, ki je večni časi ne zdobijo.

7% državno investicijsko posojilo 1. 1921. v iznosu 500 milijonov dinarjev se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započelih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni izvoz posojila je dinarjev 500 milijonov izdan al pari v kosih po din. 100, 500, 1000, 500 in 10.000 v 50.000 serijah po sto številki, obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih

Lapkin je zardel do ušes in ugriznil v servjeto mesto v pecivo. Ana Semjonovna je skočila s stola in hitela v sosednjo sobo.

Tako se je godilo našima znančema do konca avgusta, ko je prosil Lapkin za roko Ane Semjonovne. O kako srečen je bil ta dan! Ko je opravil Lapkin pri starših Ane Semjonovne je bila njegova prva pot v vrt, da poišče Koljo. Ko ga zagleda, bi mu stopile skoro solze veselja v oko; malopridnega fanta je držal za uho. Kmalu na to je prišla še Ana, ki je tudi hitela, da poplača Koljo. Prijela ga je za drugo uho. In treba bi bilo videti samo žareče lice obeh zaljubljenec, ko je Kolja jokajoč prosil:

»Moja preljuba, predobra, golobčka... saj ne bom več! Av, av! Odpuštam ti!«

In potem sta si priznala drug drugega, da ves čas kar sta zaljubljena v drug drugega, nista imela tako prijetnih občutkov, kakor ko sta vlekla poročnega fanta za uhlji.

kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in za to pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakršnega koli davka, kolika in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, se mora imejteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija začenja 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano s hipoteko, a potrebna vsota za anuitet (obresti in amortizacija) stavlja se bo vsako leto v budget (državni proračun) za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju. Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavicje, uporabljati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in javnih podjetjih.

Obveznice se morejo lombardirati pri »Narodni banki« kraljevine SHS ter njenih podružnicah po zakonskih predpisih. Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, sreskih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojbin v kraljevini.

Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor.

Pozivljemo vse naše pridobitne kroge, da svoj kapital, ki ga ne potrebujejo v investicije ali v obratu, naložijo v državno posojilo, ki je najvarnejša investicija, obenem pa nosi najvišje obresti za naloženi denar.

Draginja.

Minuli so vroči dnevi; hladni jesenski vetrovi nas opominjajo na čas, ki se bliža z vso svojo bedo, z vso svojo krutostjo. Zima je pred durni. Tisti čas, ko smo ječali sicer pod neizprosno pestjo drugorodca, ko smo si pa ob tem času spravljali vse potrebno za zimo, brez sivih las, brez nagubanih čel, nam prihajajo na misel. Danes smo prosti tujega jarma, prosti v prosti državi in vendar sužnji izkoriščevalcev ljudstva. Gubajo se nam lica, sivijo se lasje, krčijo se pesti ob misli, da stoji zima na pragu, a mi se ne moremo zavarovati proti njej. Trgi so prazni, stojnice samevajo, gospodinjice se skrbipolne spogledujejo, v vseh očeh pa lebdi mukotrpno vprašanje; kaj bo?! Premoga ni, kar ga je, pa ima tako horendne cene, da ga masa naroda ne zmore. Premoga dovolj! za drugam! Drva se po vlakih izvažajo našim neprijateljem, domače prebivalstvo pa gleda praznih rok za materijalom, ki naj bi ga v hudi zimi obvaroval pred najhujšim. Cene lesu so take, da jih masa ne zmore in to v Jugoslaviji, ki je pokrita do dve tretjini z gozdovi! Zima! Le postavi se na kolodvor v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu in drugod! Videl boš čudo golemo! Vlak za vlakom drevi v Italijo, Nemško Avstrijo, da celo na Angleško se zgubljajo naši pridelki. Na sejmihi je vse polno italijanskih prekupcev, ki pobero našo najlepšo živino, plačujejo pretirane cene, dražijo s tem naš mesni trg, ter našemu kupujočemu prebivalstvu prizadevajo neizmerno škodo. Domače prebivalstvo je izročeno milosti in nemilosti mesarjev, ki se kaj malo zmenijo, je-li drugi sit ali lačen, da je le mesarjeva mošnja polna. Naš kmet prodaja svoje pridelke po ogromnih cenah, ki kar nič niso v skladu z ogromnim pridelkom države. V vseh je le pohlep po denariju, po bogatstvu, po dobremu življenju. Niti eden ne misli na svojega sobrata! Posurovelost, to je posledica vojne. Res je, kmet, industrijec plačujeta davke, ogromne davke! Ali jih pa ne plačuje uradnik, delavec, mali obrtnik?! Plačuje jih morda v višji meri kot oni, ki zvišujejo svoje dohodke po odmerjenih davkih. Je-li to prav, da delajo danes podjetja z več 100% do-

bički? Je-li to prav, da se pošilja večino pridelkov v tuje države, da jih rabijo tam naši neprijatelji Italijani, Nemci in Madžari, domače prebivalstvo je pa nepreskrbljeno? Je-li to prav, da imamo še danes po preteku treh let dvojno valuto, ki nas uničuje? Ali je morda to prav, da sede na odločujočih mestih ljudje, ki so že davno pozabili, kako je onemu, ki naj s pičlim zaslužkom redi družino, ter jo preskrbi z vsem potrebnim, ki vsak para desetkrat obrne, predno ga enkrat izda, ki so si po prevratu in morda tudi že med vojno pridobili bogvečaka milijonska premoženja? Ker nam režejo kruh taki in enaki ljudje, ker nam gospodarijo, zato smo jo prijadrali tako daleč, da se precejšen del prebivalstva Jugoslavije protivi vsemu, državi, postavam, vladi. Edino še vladarjeva oseba je še vez med njimi in ostalim prebivalstvom. Svoje domisljivosti gospodje ste pijani, zato tirate državo v prepad. Stopite v svojih piedestalov, spoznajte pravi položaj ljudstva, učite ga ločiti državo od vas; sedaj je še čas, da spasi, kar je našega!

Gojite sadjerejo! Z Unca pri Rakeku pišejo: Vsem občanom bi nujno svetoval, naj se čim največ mogoče posvetijo sadjereji. Koliko dobička donša sadjereja, so se mogli prepričati minole jeseni. Kdor je imel dobre sadovnjake, si je mogel narediti mnogo sadjevca. Ne bo mu treba žejo trpeti. Marsikdo pa ga je mogel izvrstno prodati v mesto in koliko se je iztržilo za sadje, sveže in suho! Vsega je bilo le premalo. Zlasti češpelj in jabolk bi se prodalo še sto in sto vagonov za dober dobiček. A tudi doma je sadje zaleglo v času, ko je premalo kruha. Zato svetujem, da se pobrigate kmetje bolj ko doslej za svoje vrtove. Očedite drevje, obrezujte divje veje, zalijte spomladi parkrat okoli debela nekaj gnojnice ter jo zakrite s prstjo, zatirajte gosence in hrošče, ker vse to delo se nam stokrat poplača! Potem vam ne bo treba mošta in vina preplačevati, pa še dober izkupiček naredite. Ako se poprimemo sadjereje, povabimo k sebi strokovnjaka, da nas pouči o vsem, kar je treba. Izgovor na zajee je po ceni, a navadno je jalov, če se gospodar vsaj malo briga za svoj vrt. Učiteljsvo na deželi daje vsakomur rado navodila. Treba je le vprašati. Iz nič pa ni nič.

Kunčjereja je postala zlasti med vojno velikega gospodarskega pomena. Kunec je najbolj hvaležna žival za meso. Ena sama zajka, težka n. pr. 4 in pol kg, lahko vrže na leto 50 mladičev, ki morejo dati v štirih mesecih okoli 150 kg mesa. Toliko mesa se v enakem času ne more dobiti od nobene druge živali. Važno je, da se za krmo kuncev lahko porabi razne kuhinjske in vrtno odpadke, ki se jih ne bi moglo sicer porabiti, vsled česar se precej prihrani na krmi. Tudi se za kunčjerejo kolikor toliko razbremenijo poljedelstvo, ker se z njo lahko pečajo rokodelci, delavci, mali uradniki in drugi nekmetovalci. Pri nas žal, za kunčjerejo še ni toliko zanimanja, kot bi ga bilo potreba. Tudi se ne zna z njo vsakdo umno pečati, dasi bi bilo dobro tudi tej gospodarski panogi posvečati več pozornosti in posnemati druge narode. Kunčje meso zlasti radi jedo na Angleškem, Francoskem in v Italiji. V Parizu porabi vsak dan čez 10.000, v Londonu, celo 75.000 kuncev. Na Francoskem prirede na leto 1000 milijonov kuncev, katerih vrednost je znašala pred vojno in na leto čez 300 milijonov frankov.

Zdravstvo.

Za boj proti jetiki (tuberkulozi) nam narava sama nudi nekaj prav dobrih in cenjenih sredstev. Eno najboljših sredstev so solnčni žarki. Učenjaki so dokazali, da bacil (gljivica), ki povzroča jetiko, v najkrajšem času pogine, ako ga obsevajo solnčni žarki. Pljunki jetičnih ljudi postanejo v kratkem času neškodljivi, ako se posuše v solnčni svetlobi, dočim ostanejo v pljunku bacili dolge dneve živi in nevarni, ako je pljunek na vlažnem, nesnažnem in temnem prostoru. Iz tega dejstva se vidi, kako veliko moč imajo solnčni žarki. Zdravilna moč solnca je bila že dolgo znana, vendar so jo začeli zdravniki šele pred dobri dvajsetimi leti izkoriščati. Najprej v Švici. Tam so postavili na visoke

hribe zdravilišča za jetične in so bolnikom ukazali, da se morajo gotov čas dati obsevati od solnca. Bolni del telesa ne sme biti pokrit z obleko, temveč solnčni žarki morajo padati naravnost na kožo. V Švici so dosegli krasne uspehe in sicer najlepše pri jetiki na kosteh. Otroci, ki so se jim sušili in gnijali udje, kolena, noge, roke, so po par mesecih solnčnega zdravljenja okrevali, rane so se jim zaprle, udje so bili zopet pregibljivi, moč in zdravje se je vrnilo. Solnce dela naravnost čudeže. Napačno pa bi bilo misliti, da je samo švicarsko solnce tako dobrodejno in čudežno. Isto solnce sije tudi nam, na naša dolenska brda, na gorenjske gorske velikane, na Goriško, kateri naravnost pravimo »solnčna«. In tudi v naših krajih lahko izrabimo zdravilne solnčne žarke z istim uspehom kot v Švici. Še celo v milijonskem mestu, na Dunaju, s pridom izrabljajo redke solnčne žarke, ki sijejo skozi dim in meglo. Na dunajski otroški bolnišnici (kliniki) se solnčijo na jetiki bolni otroci na vodoravnih strelah in sicer po leti in po zimi. Celu v najhujšem zimskem mrazu ležijo otroci na prostem, obsevani od solnčnih žarkov, in bolni udje niso zaviti v plašče in odeje, temveč so goli, da more solnce do kože. — Kar delajo drugod, to moremo narediti tudi doma brez vsakih posebnih priprav. Jetični otrok, jetični odrasli ne smejo čepeti doma v zaduhli, temni sobi! Bolnik naj gre ven na prosto — in če ne more hoditi, naj ga neso! Solnčni žarki naj obsevajo njegov bolni ud, naj blagodejno lečijo bolezen! Seveda je pri tem zdravljenju potrebna previdnost, ker bi utegnil prehud mraz zlasti v začetku zdravljenja škodovati, ker bi se utegnil otrok prehladiti. Polagoma je treba privaditi bolnika i na mraz i na solnce! Pretiravanje ni dobro. Posvetuj se z zdravnikom, ako imaš v svoji družini na jetiki bolnega otroka, in ravnaj se po njegovih nasvetih! — Tudi za zdravega človeka so solnčni žarki velikanskega pomena, ker ga utrudijo in že v naprej preprečijo bolezen.

Razno.

Kako postane človek na Kitajskem žurnalist? Iz Pariza poročajo: Lu - tseng - čiang, ministra in poslanika kitajske republike, je predsednik nebeške države poveril, da izroči predsedniku Poincaréju najvišji kitajski red. Lu - tseng - čiang je inteligenten in izobražen mož. Pred par dnevi se je razgovarjal, kakor poroča »Echo de Paris«, z francoskim ministrskim predsednikom M. Vivianijem. Oba državnika sta govorila o tisku. Kitajec se je čudil, kako neomejeno, neverjetno svobodo vživa francosko časopisje. Pravi je: »Pri nas na Kitajskem, v naši novi republiki, nima žurnalistika nobenih pravic in nobene svobode. Uredniki, od prvega do zadnjega, so podvrženi ponižujočemu policijskemu nadzorstvu. Vsak urednik se mora oglasiti v državnem tiskovnem uradu, ki ima natančen seznam vseh žurnalistov, njihovo ime, starost, rodni kraj, dohodek in panogo dela. Dokler Kitajec ni star trideset let, se ne sme posvetiti žurnalistiki. Noben kitajski urednik ne sme napisati niti ene besede: če so mu trajno ali začasno odvzete državljanske pravice, če služi pri vojakih, če je državni uradnik ali sodnik. Predno se kandidat žurnalistike posveti temu poklicu, mora dotičnemu državnemu uradu predložiti zdravniško izpričevalo, da ni niti neraven, ni drugače duševno bolan in da ni epileptičen. Potem še le dobi od vlade uradno dovoljenje, ob enem pa debelo knjigo predpisov. Kitajska republikanska vlada natančno predpiše bodočemu žurnalistu, kaj sme in česar ne sme. Večina tega je, česar ne sme. Tako se n. pr. v nikakoršni obliki ne sme dotikati vladnega delovanja, ne sme govoriti o diplomaciji in diplomatih, ne sme pisati o javnih ali privatnih zadevah visoko postavljenih oseb in se sploh ne sme brigati za stvari, ki ga nič ne brigajo. Kakor se vidi, se kitajski žurnalistiki še nekoliko hujše godi kakor naši. Če se kitajski gospod kolega ne obnaša po predpisih, navedenih v omenjeni knjigi, potem napravi kitajska vlada z njimi kratek proces:

brez dolgega premišljevanja jih zapre. Zgodi se, da marsikateri, ki prebere vse predpise, izgubi veselje do žurnalistike ter prekliče svoj prigras.

Dijaki kot natakari. Iz Budimpešte poročajo: Začetkom poletja so v nekem restavrantu v Keszthelyju ob Blatnem jezeru angažirali dijake kot natakarije. Zdaj, ko je sezona končana, poročajo o njihovem delovanju »Neues Pester Journal«. Bilo je petnajst natakarijev nastavljenih kot natakarije. Vsak je dobil 300 kron honorarja. Nekega dne je bil v restavrantu grof Ernst Zichy, kateremu je stregel neki tehnik. Grof mu je dal 20 kron napitnine, ga vprašal po njegovih razmerah ter mu obljubil službo v Budimpešti. Mladi mož, ki mora vzdrževati svoje starše, brate in sestre, je bil s tem rešen velike skrbi. Tudi drugi gostje so bogato obdarovali te dijake-natakarije. Večina njih je dobila dragocene spomine, posebno ženske so bile zelo radodarne.

Književnost.

Prejeli smo na ogled. »Helena« povest znane slovenske pisateljice Marije Kmetove je izšla v lični knjižici. Založila in izdala jo je »Zvezna knjigarna« v Ljubljani. Cena lično vezani knjižici je 28 K, broširani 24 K. Segajte pridno po knjižici in jo kupujte.

Iz stranke.

Krajevna organizacija NSS v Celju priredi, začenši s 1. oktobrom t. l., celo vrsto javnih shodov v Celju in okolici. Shodi se bodo vršili po sledečem redu: 1. oktobra ob 7. uri zvečer v Celju; 2. oktobra ob 8. uri zjutraj v St. Vidu pri Grobelnem; isti dan ob 2. popoldan v Štorah; isti dan ob 7. uri zvečer v Vojniku; 8. oktobra ob 8. uri zvečer v Šoštanj; 9. oktobra ob 8. uri zjutraj v Zalcu in isti dan ob 3. uri popoldan v St. Pavlu na Gornjem. — Na vseh omenjenih shodih bo poročal narodni poslanec tov. Brandner. — Za vse projektirane shode vlada v Celju in okolici veliko zanimanje. Pozivljamo tem potom vse naše somišljenike in prijatelje, da se shodov mnogobrojno udeležijo.

Dopisi.

Log pri Brezovici. V našem kraju imamo v zadnjem času precejšnje zanimanje za nar. soc. stranko. Zlasti pa se je to zanimanje povečalo z ustanovitvijo tukajšnje krajevnice organizacije. Opažati je, da bo imela naša stranka ravno tukaj precej dobrih in vestnih pristašev. Imamo sicer nekaj samostojnežev in črnih internacionalcev, ki nas skušajo begati, toda, povemo jim lahko, da iz te moke ne bo kruha. Plašijo nas tudi z razpustom občinskega sveta,

kateri je v veliki večini v naših rokah; toda tudi s tem plašenjem ni nič. Prepričani smo, da so volitve bile pravilne in vemo, da je novi obč. svet pravilno potrjen. G. župnik in njegov adlatus g. stražmojster sta s pripovedovanjem pravljic o komunistih v našem kraju popolnoma prenehala, kar je bilo edino prav, ker jima teh pravljic še otrok ni več verjel. — Vsem pa, ki so proti nam, kličemo: »Le delujte proti nam, kajti s tem, da butate ob nas vemo, da smo na pravi poti in po tej poti gremo naprej v narodnosocialističnem duhu.« V.

Shod proti draginji v Mariboru. V nedeljo, dne 9. oktobra 1921, vsi v Narodni dom v Maribor, kjer se vrši ob 9. uri dopoldne javen protestni shod proti neznosni draginji in njenim posledicam. Pridite vsi prizadeti brez razlike stanu ali mišljenja, da pokažemo naše ogorčenje in nevoljo proti povzročiteljem in pijavkam. Ta shod je bil že za 2. oktobra določen; moralo se ga pa je zaradi drugih javnih priredb preložiti na 9. oktobra.

Za kratek čas.

Gospod: Kako vam ugaja naš novi zdravnik?

Gospodična: Strašen človek je! Vse najbolj nesramne in nespodobne pesmi zna.

Gospod: Kako pa to veste. Pa vam jih vendar ni pel ali deklamiral.

Gospodična: Tisto ne, ampak — žvižga jih.

Profesor izve, da se najporednejši dijak njegovega razreda uči malajskega jezika, ker se misli odpovedati študiranju in postati pomorski razbojnik. Pokliče dečka pred sebe, da bi ga posvaril in ga vpraša: Ali je res, kar sem slišal — da se učite malajskega jezika? Dijak: Res, gospod profesor. Profesor: Ali že kaj znate? Kako se po malajski imenuje drevo? Dijak: Ta. Profesor: In dve drevesi? Dijak: Ta-ta. Profesor: In tri drevesa? Dijak: Ta-ta-ta. Profesor: In cel gozd? Dijak: Tatatatatatatatatatata... Profesor stegne roko in priloži dijaku zaušnico.

Zidar je padel iz drugega nadstropja, a na srečo je priletel na kup slame. Med tem, ko se je ječaje pobiral, je prihitela iz hiše gospodinja s kozarcem vode.

»Oh, revež,« je zaklicala, »pokrepčajte se.«

Zidar je pogledal v kozarec in vprašal:

»Prosim, s katerega nadstropja bi pa moral pasti, da bi mi dali kozarec vina?«

Iz pravdnostnega poročila kranjskega župana na sodišče:

Jože Klada, 62 let star, rojen v Sprednjih Dupljah, je bil leta 1866 v vojni in sta mu bili obe nogi popolno-

ma odstreljeni. Dasi se mora po tleh premikati po svetu, dasi je na jetrih in pljučih bolan, vendar ne živi kakor se spodobi. Ukrade kar more in kadar je pijan, zmerja ves svet. Lahko se o njem reče, da je vedno z eno nogo v grobu, z drugo pa v kriminalu.

Odgovorni urednik H. Sever.
Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Širite »Novo Pravdo«!

Mariborska eskomptna banka

Maribor, Aleksandrova ulica števil. 11.

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC.

Prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

: Slovenska banka :

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti 'Mestnemu domu'.

Vplačana delniška glavica K 30.000.000. — Tel. št. 567. Ček. račun 12.205.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

VELIKA IZBIRA OTROŠKIH VOZIČKOV DVOKOLES IN ŠIVALNIH STROJEV PO CENI:

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28.

Sprejme se v polno popravo za emajliranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički šivalni in razni stroji.

Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

„Tribuna“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta.

Franc Brumat Ljubljana

6-12

Vsakovrstno manufakturstvo Mestni trg števil. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-14 pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh dimenzijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potreščine priporočajo po najnižjih cenah 11-15

M. KUŠTRIN Ljubljana

Dunajska cesta št. 20 Telefon števil. 470.

Podružnica: Maribor Jurčičeva ulica št. 9.

Kapital: 20.000.000 kron.

Rezerve okrog 6.000.000 K.

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA Šelenburgova ul. 1.

Interesna skupnost s „Hrvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu.

Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20-5

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg 8 Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi

obreštuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun

4 1/2 0

čistih brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljen septembra 1919. Prometa v lanskem letu nad 128.000.000 K. Neposredno pod državnim nadzorstvom.